

Līga Žogla (Rīgas Tehniskā universitāte, Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts)
**ENERGOPĀRVALDĪBAS DAUDZVEIDĪBAS ANALĪZE.
IESPĒJAS LATGALES REĢIONĀ**

Atslēgas vārdi: *energo pārvaldība, Daugavpils, pašvaldība.*

Ar 2016. gada 29. martu ir stājies spēkā jaunais „Energiefektivitātes likums“, kas paredz, ka līdz 2017. gada 1. aprīlim Latvijas Republikas pilsētu pašvaldībām (Daugavpils, Jēkabpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Rīga, Valmiera, Ventspils) jāievieš energopārvaldības sistēma (turpmāk – EPS) atbilstoši ISO 50001 standartam. EPS nosaka, ka pašvaldībām ir jāizveido ilgtspējīga sistēma enerģijas datu uzskatei un analīzei, kā arī pašvaldības infrastruktūras objektos nepārtraukti ir jāmeklē piemērotākie energoefektivitātes risinājumi un tie jāievieš.

Daugavpils pilsētas pašvaldība iedzīvotāju skaita ziņā ir otra lielākā pašvaldība Latvijā. Kopējais enerģijas patēriņš pašvaldībā vidēji ir 62 GWh gadā. No tā 60% veido enerģijas patēriņš pašvaldības ēkās, 20% – ielu apgaismojums, 28% – sabiedriskais transports un 2% – pašvaldības transports. Ņemot vērā enerģijas patēriņa sadalījumu, EPS ir noteiktas šādas robežas: 107 pašvaldības ēkas, publiskais ielu apgaismojums ar kopējo garumu 351 km un 137 vadības sadalnēm, sabiedriskais transports, kas sastāv no trim pilsētas tramvaju un 29 pilsētas autobusu maršrutiem, kur izmanto 39 tramvaju vagonus un 49 pilsētas autobusus. EPS efektīvai pārvaldībai Daugavpils pašvaldībā ir izveidota darba grupa un energopārvaldnieka amats. Tas ir faktiskais sistēmas uzturētājs un izpildītājs, kuru atbalsta pašvaldības augstākā vadība – domes priekšsēdētāja vietnieks, kā to paredz ISO 50001 standarta prasības.

Galvenās pārmaiņas energopārvaldes sistēmā tika panāktas attiecībā uz siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņa datu apkopošanu un analīzi. Pirms EPS ieviešanas enerģijas patēriņa dati par ēkām tika apkopoti individuāli un pašvaldības ēku atbildīgie nebija informēti par esošo patēriņu, ja vien paši nebija interesējušies. Apkopotie enerģijas patēriņa dati netika arī analizēti. Šobrīd sistēmā enerģijas dati tiek apkopoti centralizēti. Šim vajadzībām tiek izmantota interneta vietnē pieejamā enerģijas monitoringa platforma. Esošā sistēma paredz, ka katras pašvaldības ēkas atbildīgais nolasa skaitītāja rādījumus un ievada sistēmā, kur automatiski notiek ievadīto datu analīze. Kārtējie mēneša enerģijas patēriņa dati tiek salīdzināti ar noteikto EPS bāzes līniju. Ja ēkas enerģijas patēriņa novirze no bāzes līnijas ir +/- 10%, tad energopārvaldnieks kopā ar ēkas atbildīgo veic pārbaudi, lai konstatētu novirzes iemeslus. Šādas darbības nodrošina, ka nepārtraukti tiek veikta esošās situācijas analīze, tiek meklēti risinājumi un ieviesti energoefektivitātes pasākumi. Tas ir nepārtraukts uzlabojumu process, ko nosaka arī ISO 50001 standarts, jo katru gadu tiek izvirzīti jauni sistēmas mērķi. Pamatojoties uz literatūras datiem, ar EPS palīdzību ir iespējams panākt 5–10% enerģijas ietaupījumu sistēmas ieviešanas pirmajā gadā, bet turpmākos gados – ap 3%.

Pētījums tapis Valsts pētījumu programmā „LATENERGI“.